hejmar 12 zivistan 1993

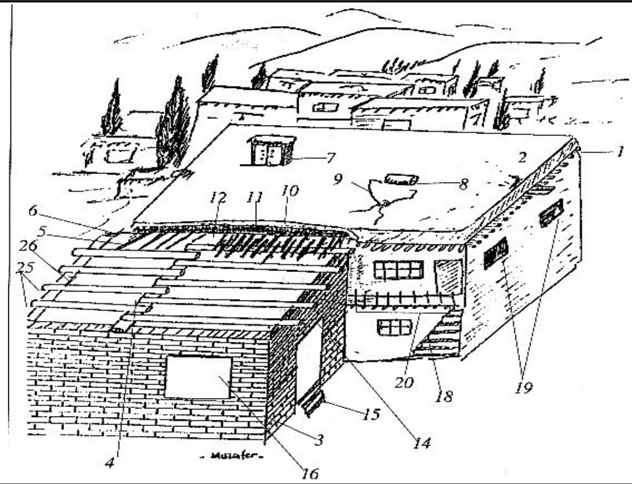
KURMANCÎ

rojnameya taybetî ya Enstîtuya kurdî ya Parîsê li ser pirsên zaravê kurmancî

Min ev nivîsî ne ji bo sahibrewacan
Belkî ji bo biçûkêd Kurmancan

Ehmedê Xanî
(Sedsala XVII)

Xanî

Amadekar : *Hemîd KILIÇASLAN*

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
1 - qomax, serdîwar : du qorên dawîn ên dîwar	duvarın kirişleri kapatan son iki dizisi	les deux dernières rangées de chaque étage du mur	the last two rows on head level of the wall
2 - ban, serxanî, serban	dam, çatı	toit	roof
3 - rêz, qor	dizi, sıra	rang, rangée	row, line
4 - karîte, pir	ana kiriş, orta kiriş	poutre centrale,	main beam
5 - rewt	uzun sırık	long bâton, longue perche	long pole, long stick
6 - mertek, mirdiyaq, martaq, şeqle	mertek	solive, poutre, poteau, poutre porteuse	squared balk of timber,beam, post supporting beam
7 - rojîn, kulek	aydınlanma bacası	ouverture prati- quée dans le toit pour l'éclairage	aperture in a roof to give light
8 - bangerdan, bangor, gundor	loğ	rouleau en pierre pour comprimer un toit en terre	stone roller (used to roll the clay roof of a hause)
9 - qeysik, barloq	loğlama ağacı	manche en bois du rouleau	wooden handle of stone roller
10 - seyek, siwax	sıva	enduit	coating
11 - qirş	çalı-çırpı	brindilles	sticks, thorns and brambles
12 - dep, text	tahta	bois	timber
13 - derî	kapı	porte	door
14 - serderî	üst eşik	linteau	lintel
15 - şîpane, binderî	eşik	seuil	threshold
16 - pencere, rojîn	pencere	fenêtre	window
17 - pêlekan, derence	sabit merdiven	escalier	staircase

Civîna payîza 1992an

Civîna duwanzdehemîn a li ser zimanê kurdî, zaravayê kurmancî, ji 24 ta 31ê meha çiriyê li Swêdê, li xwendegeha bilind a Biskops Arnöyê civiya. Civîn vê carê jî giraniya xebatên xwe da ser lêgerîna termên rêzimanî, hiqûqî û leşkerî. Lênêrîna peyvên klasîkên kurdî, ku timî di bernameya civînên ziman de ye, bi ferhengoka kovara *Ronahî* dom kir. Di warên peyvên jiyana rojane de, beşdarên civînê li ser peyvên malbat û merivatiyê û termên avakirinê xebitîn. Em encamên van xebatan di vê hejmara *Kurmancî* de belav dikin.

Hevalên ku beşdarî civîna payîza 1992 an bûn ev in : Lutfî Baksi (Xerzan), Rojen Barnas (Diyarbekir), Muzafer Begzade (Şikakan), Hemîd Kılıçaslan (Mêrdîn), Mehmûd Lewendî (Qerejdax), Kendal Nezan (Diyarbekir), Elî Şêr (Wan), Mehmed Uzun (Swêrek), Veysî Zeydanlî (Bedlîs), Reşo Zîlan (Agirî) û Zeynelabidîn Zinar (Batman).

18 - pêlik, pêplûk	basamak	marche d'un escalier	step, stair
19 - taq	küçük pencere	petite fenêtre	small window
20 - bernig	teras	terrasse	terrace
21 - bêr	kürek	pêle	shovel
22 - herî	balçık, harc	glaise, boue	wet clay, mud
23 - kerpîç, kelpîç	kerpiç	pisé	sundried brick
24 - darqalib	kerpiç kalıbı	moule à pisé	brick mold
25 - kêran	kiriş	poutre	beam
26 - max	iki kiriş arası mesafe	distance entre deux poutres	distance between two beams

termên avakirinê

hîm, xîm, binyad, binaxe, binî, binyan, bintar, asas	temel	fondation	foundation
ber, kevir	taş	pierre	stone
qermît	tuğla, keremit	brique rouge, tuile	red brick, red tile
dîwar	duvar	mur	wall
nawbir	ara bölme	cloison	dividing wall
kuç	elle tutulabilen taş	pierre irrégulière de construction	irregular building stone
pîj, pûç, kênce	yassı, küçük taş	petite pierre de forme plate	small flat stone
sel, sal	geniş yassı döşeme taşı	dalle de pierre	flagstone, paving stone
rek	doldurmada kullanılan küçük taş ve çamur ya da çimento karışımı, ara dolgu	remplissage fait de petites pierres de ciment ou de boue	filling made of small stones, cement or mud
xurdik, xilik, xîç, tîke	ara dolgu molozu	gravats	rubble stones
qab	kemer, tonoz	voûte, arcade	arch, vault
taht, ferş	yassı düz taş	pierre plate, dalle de pierre	flagstone, paving stone
cax, êrmikar, çembilheya, navbire	duvarı takviye için içli ve dışlı çepe-çevre konan kiriş	poutre de soutènement posée horizontalement au milieu d'un mur pour le consolider	supporting beam placed horizontally in the middle of a wall to consolidate it
dalan, kolan	sofa, hol	vestibule	hall, anteroom
sivder	1- sundurma, 2-hol	appentis	penthouse, lean-to-roof lobby
arîk, qarçik, sepîtk, binban	tavan	plafond	ceiling
şîp	eşik taşı	pierre du seuil	door sill
kêran, beşt	direk, dam kirişi	poutre	beam
kut, kutek	iğreti sütun	colonne provisoire en bois	temporary wooden column

spartek, destek	dayanak, payanda	soutien, support, appui	support
qirşkirin	çalı çırpı döşeme	pavement en brindilles	pavement with sticks, thorns and brambles
axkirin, banax	toprak döşeme	action de couvrir le toit en terre	to cover the roof with earth
stûn	sütun	colonne	column
perdik	küçük sırık (dam kirişi ortüsü için)	petit bâton	small stick
sîqal, mole	ince sıva	dernière couche d'enduit	last coating
perdax kirin	perdahlamak	polir	to polish
alaşkirin	kiriş kaplama	pose des poutrelles	covering of the joists
lûrik	zakkum ağacı	laurier-rose	oleander
evzêl, erzêl, inzêl	eğreti iskele platformu	plateforme de construction ou de peinture	builder's scaffolding
avrêjn, avrêjen ; meylbûna xanî ji bo ku av li ser xanî nemîne	su eğimi	inclinaison du toit pour l'écoulement de l'eau de pluie	roof inclination to drain off rain
kerik	inşaat iskele ayakları	trépied	tripod
porxan, tûng, gong, kêzin	künk	conduite d'eau en terre cuite	earthenware water pipe
nerdiwan	seyyar merdiven	échelle	ladder
pêbask : kevirê ku di hêlên bîrê de an di çemekî de pê lê dikin ji bo daketin an derbasbûnê	kuyuya inmek ya da dereyi geçmek için basılan taş	pierre saillante sur laquelle on s'appuie pour descendre dans un puits ou franchir un ruisseau	jutting stone to lean on when going down a well or crossing a small stream
eywan	eyvan	hall ou salon ouvert d'un côté	hall or living-room, open on one side
şaneşîn	balkon	balcon	balcony
bixêrî	baca	conduit de fumée	smoke hole
argûn, argind	şömine	cheminée	hearth, fireplace
arkolk : şîşa agir	maşa	tisonnier	tongs, pincers
arişt	külün altındaki yanmış toprak, öğülüp talk gibi kullanılır	cendres fines utilisées comme talc	fine ashes used as talcum powder
şerşok, hemamok	banyo	bain	bath
cilşok, kafik	yunak, çamaşırhane	lavanderie	wash-house
destşok	lavabo	lavabo	wash basin
daşir, avdestxane	hela, tuvalet	toilette	toilet, lavatory, WC
avrêjk	pisuar	pissoire	urinal
çirîk, çiranek, şurik, çoratan	oluk	gouttière	gutter pipe

Termên rêzimanî

(IV)

Amadekar : Rojen BARNAS

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
lêker	fiil	verbe	verb
lêkera sade	basit fiil	verbe simple	simple verb
lêkera hevedudanî	bileşik fiil	verbe composé	compound verb
lêkera bingehîn	temel fiil	verbe fondamental	fundamental verb
lêkera pronavkî	adıl fiil	verbe pronominal	reflexive verb
lêkerên bi qaîde	kurallı fiiller	verbes réguliers	regular verbs
lêkerên bê qaîde	kuralsız fiiller	verbes irréguliers	irregular verbs
lêkera nekesanî	salt üçüncü şahıslı fiil	verbe impersonnel	impersonal verb
dawîne	mastar soneki	terminaison	ending
ra, reh	kök	racine, radical	root
berlêker	çekim öneki	préverbe	verbal prefix
lêkerên vegerok	dönüşlü fiiller	verbes réfléchis	reflexive verbs
neyekser	dolaylı	indirect	indirect
biwêjên lêkerî	deyim fiiller	locutions verbales	verbal phrases
lêkerên alîkar	yardımcı fiiller	verbes auxiliaires	auxiliary verbs
lêkera têper	geçişli fiil	verbe transitif	transitive verb
lêkera têneper	geçişsiz fiil	verbe intransitif	intransitive verb
rawe	kip	mode	mood
dem	zaman	temps	tense
dema raborî	geçmiş zaman	temps passé	past tense
raborî	mazı, geçmiş	passé	past
dema niho	şimdiki zaman	temps présent	present tense
dema dahatî	gelecek zaman	temps futur	future tense
demên hevedudanî	bileşik zamanlar	temps composés	compound tenses
têper	geçişli	transitif	transitive
têneper	geçişsiz	intransitif	intransitive
nêtar	nötr	neutre	neutral
neyînî	olumsuz	négative	negative
rader	mastar	infinitif	infinitive
radera hevedudanî	bileşik mastar	infinitif composé	compound infinitive
pareng	sıfatfiil	participe	participle
parenga raborî *(mayî, hatî, kirî)*	geçmiş zaman ortacı	participe passé	past participle
parenga nihoyî	durum ortacı	participe présent	present participle
parenga qop *(hati, keti, ma)*		participe apocopé	apocope participle
lêkerên sedemkar	ettirgen fiiller	verbes causatifs	causative verbs
sedem	neden	cause, motif	cause
sedemî	nedensel	causal	causal
sedemkar	ettirgen	causatif	causative
kişandina lêkerê	fiil çekimi	conjugaison du verbe	conjugation of the verb

Herwekî

ketin => ket = rayek, in = dawîne.

KIŞANDIN Û NAVLÊKIRINA DEMAN

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
raboriya sade (*ez mam*)	-di'li geçmiş	prétérit	preterite
raboriya çîrokî (*ez mame*)	-miş'li geçmiş	prétérit narratif	narrative preterite
raboriya berdest (*ez dimam*)	bileşik hikâye	imparfait	imperfect
raboriya berdest a çîrokî (*ez dimame*)	sürekli bileşik hikâye	imparfait duratif	durative imperfect
raboriya dûr (*ez mabûm*)	-miş'li geçmiş hikâye	plus-que-parfait	pluperfect, past perfect
raboriya dûr a liserbûyinê (*ez dimabûm*)	yaklaşık -miş'li g. hikâye	plus-que-parfait approximatif	approximative pluperfect
raweya bilanî	dilek kipi	mode subjonctif	subjonctive mood
nihoya bilaniyê {*(bila) ez bimînim*}	istek şimdiki zaman	présent du subjonctif	present subjective
raboriya bilaniyê {*(bila) ez bimama*}	istek bileşik hikâye	imparfait du subjonctif	imperfect subjective
raboriya dûr a bilaniyê {*(bila) ez mabiwama*}	istek -miş'li geçmiş hikaye	plus-que-parfait du subjonctif	pluperfect subjective
raweya hekînî (*teşe 1. ezê bimama, teşe 2. ezê mabiwama*)	şart kipi	mode conditionnel	conditional mood
raweya pêşker	bildirme kipi	mode indicatif	indicative mood
dema niho (*ez dimînim*)	şimdiki zaman	présent	present
nihoya domdar (*ez dimînime*)	sürekli şimdiki zaman	présent duratif	durative present
dahatî (*ezê bimînim*)	gelecek	futur	future
dahatiya pêş (*ezê mabim*)	ön gelecek zaman	futur antérieur	future perfect, future anterior
dahatiya nêzîk (*ez dikim bimînim*)	yakın gelecek zaman	futur proche	immediate future
raweya fermanî (*bimîne*)	emir kipi	mode imperatif	imperative mood

(dûmahîk heye)

TERMÊN HIQÛQÎ

(III)

Amadekar : Veysî ZEYDANLÎ

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
girtîxane	cezaevi	prison	prison
ragirtî	mevkuf, tutuklu	détenu	detainee
ragirtîxane*	tutuk evi, tevkif evi	maison d'arrêt	arrest house
paşdeavêtin	talik, erteleme	ajournement	postponement, postponing
paşde avêtin	ertelemek	ajourner	to postpone
gîrokirin, derengîxistin	tehir, tehir etme	retard	delay
gîro kirin, bi derengî xistin	tehir etmek	retarder	to delay
gîro bûn, bi derengî bûn	tehir olmak, gecikmek	être en retard	to be late, to be delayed
paşdexistin	tecil, tecil etme	ajournement	postponing
paşde xistin	tecil etmek	ajourner, remettre	to postpone
serbestberdan	tahliye (tutuklu)	libération, élargissement	setting free
serbest berdan	tahliye etmek	libérer, élargir	to set free
berdan	salıverme	relâchement	release
serbest berdana bi merc	şartlı tahliye	libération conditonnelle	conditional relase
daxwazname	dilekçe	requête, pétition	petition

sond	yemin	serment	oath
sond xwarin	yemin etmek	prêter serment, jurer	to take an oath, to swear
spartedar	vekil	représentant	representative, attorney
spartedarî	vekillik, vekalet	représentation légale	attorneyship, proxy
spartename	vekaletname	pouvoir de représenter qn	proxy, power for attorney
xwespêr	müvekkil	client (d'un avocat)	client (of lawyer)

* Di hejmara 11 de *ragirtîxane* bi şaşî ragirxane hatiye nivîsîn.

Ferhengoka

RONAHÎ

(III)

Amadekar : Mizaffer BEGZADE

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
rixtan	koşum	harnachement	harness
zîn	eyer	selle, bât	saddle
sinçî	ahlak, sencere	morale, éthique	moral, ethics
pesdeng : dengê nizm	alçak sesli	silencieux, qui parle à voix basse	silent, quiet low-voiced
pesdengî	sessizlik	discrétion, silence	silence, discretion
awarte	istisna	exception	exception
awarteyî	istisnayi	exceptionnel	exceptional
poş	tos	coup de tête ou de cornes	a blow with the head
poş lêdan	toslamak	d'un bélier donner un coup de tête ou de cornes	or horns of a ram to butt, to give a blow with the head or horns
lat	düz ve muntazam kaya	bloc ou dalle de pierre	flagstone
têvel	farklı, çeşitli, muhtelif	différent, varié	different, varied
braştî	ateşte çevrilmiş	grillé	grilled
braştin	ateşte çevirmek, kebap etmek	griller sur le feu	to grill
dîdevan	gözcü, gözetleyici	veilleur	watchman
dîdevanî	gözcülük, gözetleyici	veille, métier de veilleur	watchmanship
nêregah	gözetleme yeri	tour de veille, de surveillance	watch tour, watch point
nema	önüne geldiği fiile «artık» + olumsuzluk anlamını veren belirteç	ne... plus	any more, no.. more
nema tê	artık gelmiyor	il ne vient plus	he does not come any more
dil ji bîr ve çûn	fenalık gelmek, geçirmek	s'évanouir, perdre connaissance	to faint, to feel ill
tavilê	hemen, derhal	tout de suite, aussitôt	at once, immediately
canecan: ji dil û can	samimi, candan	sincère, intime	sincere, intimate
cihû	yahudi	juif	jew
nehk, nêk, nîk	olta iğnesi, imen çengeli, iğ çengeli	crochet	needle, crochet
dêwendam	dev, dev boylu, devasa	gigantesque	gigantic
peransû, parsû	kaburga	côte	rib
havil	çare, çözüm, çıkar yol	issue, solution, remède	way, means, remedy, solution
yextirme	savaşta ganimet alınan at	cheval pris comme butin dans la guerre	horse taken as spoils of war
semt	ihtiyat	prudence, précaution	prudence, precaution

bisemt	ihiyatlı, temkinli	prudent, précautionneux	prudent, cautious
bêsemt	ihtiyatsız, temkinsiz	imprudent	imprudent, rash
semtî	ihtiyati	conservatoire	precautionary
kêmlebat	alil, noksan uzuvlu	invalide, handicapé	invalid, handicapped
kêmlebatî	maluliyet	handicap	handicap
qeysik	koltuk değneği, loğ çekme aleti	béquille	crutch
leva : beş, par	parça, bölüm, bölme	part, division	part, division
leva kirin	bölmek, taksim etmek	diviser, partager	to share, to divide
leva bûn	bölünmek	se diviser, être partagé	to be divided
nexweşnêr	hasta bakıcı	infirmier (ère)	trained nurse
bi darî yekî ketin : bi diyarî yekî ketin	görüşmek	rendre visite à quelqu'un, rencontrer	to meet, to see each other, to have an interview

TERMÊN LEŞKERÎ
(II)

Amadekar : Rojen BARNAS & Mizaffer BEGZADE

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
saloxgêrî	istihbarat	renseignement (service)	intelligence service
saloxgêr	istihbaratçı	agent de renseignement	intelligence agent
salox	haber, malumat	renseignement, information	intelligence, information
saloxdêr	muhbir, bilgi veren	informateur	informer, informant
saloxdar	malumat sahibi	informé, avisé	informed
stol	donanma, filo	flotte	fleet
hêzên hewayî yên deryayî	deniz hava kuvvetleri	forces aeriennes de la marine	navy airforce
hêzên deryayî	deniz kuvvetleri	marine, forces maritimes	navy, naval forces
binke	üs	base	base
binkeyên deryayî	deniz üsleri	bases navales	naval bases
cîguhêz	seyyar	mobile	mobile
cendirmê cîguhêz	seyyar jandarma	gendarme mobile	mobile gendarme
padîgan, qişle	kışla	caserne	barracks
fêrgeh	talimgah	terrain d'exercice militaire	military drill-ground
venasîn	keşif	reconnaissance	reconnaissance
êrîş, pelamar	hücum, saldırı	attaque, assaut, charge	attack, assault, onset
daberizîn, *nm*	taaruz	offensive	offensive
daberizîn, *l*	taaruza geçmek	passer à l'offensive	to go into the offensive
daberize !	taaruz et !	A l'attaque!	attack !
berevanî	savunma	defense	defence,
parastin	korumak	defendre, protéger	to defend, to protect
meteris	metris	tranchée	trench, entrenchment
senger	mevzi	position	position
çeper	tabya	fort, bastion	bastion, fort
kozik	pusu	embuscade	ambush
kozik vedan	pusu kurmak	tendre une embuscade	to lay an ambush
asêgeh	müstahkem mevki	fortification	fortification

(Dûmahîk heye)

Malbat û merivatî

Amadekar : Hemîd KILIÇASLAN

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
meriv, mirov, xizm, mermal	akraba	parent	relative
merivatî, xizmatî	akrabalık	parenté, lien de parenté	kinship
dê, dayik, dad, mader	ana	mère	mother
bav, bab	baba	père	father
dayê, dadê	*dê*'nin çağrı hali	forme vocative de ***dê***	vocative case of ***dê***
bavo, babo	*bav*'ın çağrı hali	forme vocative de ***bav***	vocative case of ***bav***
jin	karı, kadın	femme, épouse	woman, wife
mêr	erkek, koca	homme, mari	man, husband
dê û bav	ebeveyn	parents	parents
jinbav, damarî	üvey anne	belle-mère, marâtre	stepmother
zirbav, bavmarî	üvey baba	beau-père, époux de la mère	stepfather
hêwî, hewî	kuma	co-épouse	co-wife
keç, dot, qîz	kız	fille	girl, daughter
kur, law, gede, pis	oğlan	fils	son
kurhilî, zirkur	üvey oğlan	beau-fils, fils issu d'un autre mariage	stepson
keçhilî, zirkeç	üvey kız	belle-fille, fille issue d'un autre mariage	stepdaughter
nevisî	üvey çocuk	enfant issu d'un autre mariage	stepchild
kal, kalik, bapîr	dede	grand-père	grand-father
pîr, pîrik, dapîr	nine	grand-mère	grand-mother
xweh, xwişk, xweng, xwehîng	kız kardeş	sœur	sister
et, hek	abla	sœur aînée	elder sister
bira	erkek kardeş	frère	brother
kek	ağabey	frère aîné	elder brother
mam, ap	amca	oncle paternel	paternal uncle
xal	dayı	oncle maternel	maternal uncle
xaltîk, xatî, xalet	teyze	tante maternelle	maternal aunt
met, metik, pûr	hala	tante paternelle	paternal aunt
jinap, amojin, jinmam	amca karısı	la femme de l'oncle paternel	wife of paternal uncle
xalojin, jinxal	dayı karısı	la femme de l'oncle maternel	wife of maternal uncle
tî	kadının kocasının erkek kardeşi	frère du mari (par rapport à la femme), beau-frère	husband's broter brother-in-law
eltî	kayın, karının koca-sının kız kardeşi	la sœur du mari (par rapport à la femme), belle-sœur	husband's sister sister-in-law
jintî, hewcan	kadının kocasının kardeşinin karısı	femme du frère du mari (par rapport à la femme)	wife of the husband's brother
diş, gorm	görümce	la sœur du mari	husband's sister
hemzift, baltûz, xwişkejin, diş	baldız	sœur de l'épouse, belle-sœur	wife's sister, sister-in-law
bûk	gelin	bru, belle-fille, mariée	bride, daughter-in-law
zava	damat	gendre, marié	bride, groom, son-in-law
xesû, xwesî	kaynana	belle-mère, la mère du conjoint	mother-in-law
xezûr	kayın baba	beau-père, le père du conjoint	father-in-law

bûra	kayın birader	beau-frère, frère de l'épouse	wife's brother
xezûran, xezûrgelan	kayınbabagiller,	les parents du côté de la belle-famille	parents on the in-laws' side
xinamî, xizm	evlilik bağıyla akraba	parent par alliance	relations by marriage
xinamîtî, xizmatî	evlilik bağıyla kurulan akrabalık	parenté par alliance	relationship by marriage
meriv, mirov	kan bağıyla akraba	parent par lien de sang	blood relative
merivatî, mirovatî	kan bağıyla akrabalık	parenté par lien de sang	blood relation, consanguinity
zeyî	ailenin evli kızı ya da kızları	fille mariée de la famille	married daughter(s) of a family
zeyî	yeni evlenen kızın alilesine ilk ziyareti	première visite de la nouvelle mariée à la famille de ses parents	first visit of the new bride to her parents' family
bûk çû zeyî	gelin ailesini ziyarete gitti	la nouvelle mariée a rendu visite à ses parents	the new bride paid a visit to her parents
dotmam, keçmam, keçap, qîzap	amca kızı	cousine, fille de l'oncle paternel	(female) cousin, daughter of paternal uncle
pismam, kurmam, kurap, pisap	amca oğlu	cousin, fils de l'oncle paternel	(male) cousin, son of paternal oncle
birazî kardeş çocuğu	yeğen, erkek	neveu, nièce, fils ou fille du frère	nephew, niece, brother's son or daughter
xwarzî	yeğen, kız kardeş çocuğu	neveu, nièce, fils ou fille de la sœur	nephew, niece sister's son or daughter
kurxal, pisxal	dayı oğlu	cousin, fils de l'oncle maternel	maternal uncle's son
keçxal, dotxal, qîzxal	dayı kızı	cousine, fille de l'oncle maternel	maternal uncle's daughter
keçxaltî, qîzxaltî	teyze kızı	fille de la tante maternelle	maternal uncle's daughter
kurxaltî, pisxaltî, lawxaltî	teyze oğlu	fils de la tante maternelle	maternal aunt's son
bixaltî : zarokên xaltiyê	teyze çocuğu	enfant (fils ou fille) de la tante maternelle	maternal aunt's child
kurmet, lawmet	hala oğlu	fils de la tante paternelle	paternal aunt's son
keçmet, qîzmet, qîzmetik	hala kızı	fille de la tante paternelle	paternal aunt's daughter
nevî	torun	petit-fils, petite-fille	grand-children
nevîçirk	torunun çocuğu	arrière petit-enfant	great-grandchild
nevîçîçirk	torunun torunu	arrière-arrière petit-enfant	great-great-grandchild
çîçirk	torunun - torunun çocuğu	arrière-arrière-arrière petit-enfant	great-great-great grandchild
cêwî, cotik, cemik, hevzik	ikiz	jumeau, jumelle	twin
nûxurî, ziknixî	ilk çocuk	premier né	first child
yekta, yekane	tek çocuk	enfant unique	only child
paşlandik, paşebere	son çocuk	dernier né	last-born child
paşbab	babasının ölümünden sonra doğan çocuk	enfant né après le décès de son père	child born after death of his father
dêşîr, dayîn	süt anası, dadı	nourrice, mère de lait	west nurse
dadok	dadı, mürebiyye	nourrice, gouvernante	child's nurse, governess
biraşîr	süt erkek kardeşi	frère de lait	foster brother
xwehşîr	süt kız kardeşi	sœur de lait	foster sister
birazava	sağdıç	ami intime du marié, garçon d'honneur	bridegroom's best man, intimate friend of the bridegroom
dapîrok, pîrik	ebe	sage-femme	midwife
hevling, bacanak, hevzava	bacanak	le mari de la sœur de l'épouse, beau-frère	the husband of one's wife's sister

Çend peyvên kêmnas ji

Dîwana Melayê Cizîrî

Amadekar : Zeynelabidîn ZINAR

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
îsîn	parıldamak, ışıldamak	rayonner, reluire	to gleam, to shine
îsandin	parlatmak, ışıldatmak	faire luire, polir	to polish
kam	arzû, murad	désir	wish, desire
kax : qesr	köşk, villa	palais, villa	palace
ragirtin	dayanmak, kaldırabilmek	soutenir, endurer, supporter	to bear, to endure, to withstand
rexne	eleştiri, tenkit	critique	criticism
sûlaf : sûlav	bade, şarap	vin	wine
terwende : berê nû	turfanda	primeur	early fruit or vegetables
zîwer : zîvîn	gümüşten yapılan, gümüş	en argent, d'argent	silver

Peyivnasî

ÎSTEKAN an **ÎSKAN**
Bi mana qedeh an piyan di nav Kurdên Serhedan de bi kar tînin. Ji rûsî *stakan* (*stakan* tê xwendin) ketiye nav van Kurdên cîranê Rûsyayê.

SEMAWER
Ji peyva rûsî *samovar* (*samovar*, «ê ku bi xwe dikele») tê, di sedsala XIX an de ketiye zimanê me.

PIYAN
Di hin herêmên Kurdistanê de bi mana qedeh de bi kar tînin. Peyveke kurdî ye, merivatiya wê bi *piyale* û *peymane* yên farisî, philale (*fîlale* tê xwendin) a yewnanî û *phiala* (*fîla*) latînî heye.

PIYADE
Peyveke îranî ya bi mana *peya* ya kurdî. Kesê ku bi pê diçe, ne siwar e.

TAWE
Alava ku tê de xwarin tê pehtin an germ kirin, peyveke kurdî û îranî ye. Di rehê wê de tav heye ku germahî ji tavê tê. Tirkan ji teşeya farisî *tâve* girtine û li gora ahenga dengî ya zimanê xwe kirine tava.